1842. **N°. 14.**

DRENTSCHE COURANT.

Vrijdag, den 18 Februarij.

BERIGT EENER GELDLEENING.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie *Drenthe*, bij Zr. Maj. besluit van 4 Jan. 1841 n°. 38, gemagtigd zijnde tot het doen eener geldleening van *vier en veertig duizend gulden*, tot bestrijding der buitengewone kosten van verbetering van een gedeelte der Drentsche hoofdvaart, brengen hiermede ter kennis van de belanghebbenden, dat de inschrijving in die geldleening zal zijn opengesteld ten kantore van den Heer Administrateur van 's Rijks schatkist te Assen, van af dingsdag den eersten Maart 1842, des voormiddags negen uur; dat deze geldleening zal bestaan uit 88 aandeelen, elk van *f* 500, rentende naar 4½ ten honderd, en waarvan jaarlijks, te beginnen met 1844, acht aandeelen zullen worden afgelost; dat de fournissementen zullen moeten geschieden voor de helft op den eersten Julij en voor de helft op den eersten October 1842, met dien verstande nogthans, dat het, bij de inschrijving, ter keuze van de deelnemers zal staan, de door hen ingeschrevene sommen op een van beide die tijdstippen voor het geheel te fourneren, en eindelijk dat het plan van negotiatie van af heden, ter inzage voorligt in de Bureaux van het Provinciaal Bestuur van Drenthe te *Assen*, alsmede, van af het tijdstip der openstelling van de inschrijving, ten kantore van den Heer Administrateur van 's Rijks schatkist aldaar. *Gedeputeerde Staten voorn.*,

Assen, VAN HARENCARSPEL ECKHARDT.
den 15 Febr. 1842. *Ter ordonnantie van Dezelve*,
W. H. HOFSTEDE JR.

'S GRAVENHAGE, den 16 Februarij.

De prov. Staten van N. Holland hebben ter vervanging van den hr. *P. Huidekoper*, eervol ontslagen, in hunne buitengewone vergadering van gisteren tot lid der Tweede Kamer der Staten-Gen. gekozen Mr. *C. A. den Tex*, hoogleeraar in de regten te Amsterdam; hij verkreeg bij de eerste stemming 35 stemmen, terwijl er 68 leden tegenwoordig waren.

— Z. M. heeft aan den Koning van Pruissen, bij diens verblijf alhier, verleend het grootkruis der militaire Willemsorde, waarmee wijlen de Koning, H. Ds. vader, versierd was. — Door Z. M. zijn de Koning der Franschen en prins *Albert*, gemaal van Koningin *Victoria*, benoemd tot ridders grootkruis van den Nederl. Leeuw.

— Mr. *P. Elias*, kantonregter te Haarlem, heeft een werktuig uitgevonden, dat door het electromagnetismus (d. i. het magnetismus opgewekt door de galvanische electriciteit) bewogen wordt, en waarbij, naar het schijnt, alle bezwaren overwonnen zijn, die tot nog toe het aanwenden dier beweegkracht belet hadden.

— Te Amsterdam is eene *Maatschappij tot bevordering der bouwkunst* opgerigt door eenige beoefenaren dezer kunst en leden der vroeger bestaan hebbende *Maatschappij tot aanmoediging der bouwkunst*. Den 12 j.l. is de eerste vergadering gehouden; er zijn reeds bijna 100 leden; de contributie is *f* 5.

— Met 1 Sept. ek. zullen de straten en grachten der stad Utrecht met pijpgas verlicht worden.

— Op 1 Jan. 1841 beliep, volgens officiële opgaven, de bevolking van Nederland 2,893,716 zielen, waarvan in Drenthe 73,777; in 1840 zijn in dit Rijk geboren 105,698, waarvan 54,588 van het mann. en 51,110 van het vrouw. geslacht, 94,533 wettige kinderen en 4868 onechten. In 1840 zijn overleden 72,636, waarvan 37,326 van het mann. en 35,310 van het vrouw. geslacht; onder het getal overledenen zijn begrepen 4777 dood geborenen. In Drenthe zijn in 1840 geboren 2266 en overleden 1645. In 1840 zijn 22337 huwelijken gesloten, en 48 huwelijken door echtscheiding ontbonden; in Drenthe 509 huwelijken gesloten, terwijl er geene echtscheiding plaats had. In Z. en N. Holland, Zeeland en Utrecht is dat jaar, even als de vorige jaren, naar evenredigheid het getal der geborenen zoowel als dat der gestorvenen het grootste geweest; in Drenthe was naar evenredigheid het getal der geborenen het kleinste, in Groningen dat der gestorvenen. Het getal onechte kinderen was het grootste in N. Holland, het kleinste in Drenthe. In N. Holland is het grootste getal huwelijken; in N. Braband en Drenthe het kleinste gesloten. In Maart hadden de meeste geboorten en sterfgevallen plaats, in Julij de minste geboorten en in Aug. de minste sterfgevallen.

— Te Brussel ziet het licht eene memorie van den

auditeur-militair *Gerard*, waarin de aantijgingen, die den generaal *Buzen* tot wanhoop hebben gedreven, worden weerlegd. Dezelve eindigt met eene verklaring, onderteekend door zes der aanzienlijksten van Belgie, dat de in de memorie aangehaalde bescheiden door hen onderzocht en echt bevonden zijn en naauwkeurig zijn aangehaald. De Belgische bladen verklaren eenstemmig, dat *Buzen* daarin ten volle geregtvaardigd is.

PARIJS, den 12 Februarij.

De maarschalk *Soult* is weer hersteld en heeft gister zijn eerste bezoek ten hove afgelegd. De Kamer der Gedeputeerden heeft na eene levendige beraadslaging van 2 dagen, met 198 tegen 190 stemmen besloten, niet in overweging te nemen het voorstel van den hr. *Ganneron*, dat ten doel had een aantal openbare ambtenaren voortaan van het lidmaatschap der Kamer van Gedeputeerden uittesluiten en daardoor vele voorstanders van het Bewind uit de Kamer te weren. De ministeriëlen hebben met alle kracht dat voorstel bestreden en verheugen zich niet weinig over den uitslag.

— Een schoorsteenveger van Kamerijk, met name *Ducret*, heeft van de regering een brevet van uitvinding gevraagd, op het bezigen van roet in plaats van steenkolen, om daaruit gaz ter verlichting te trekken. Hij beweert, dat zoodanig gaz een veel sterker en zuiverder licht dan dat uit steenkolen oplevert.

FRANKFORT, den 11 Februarij.

— De Evangelische gemeente te Lintz, in Oostenrijk, welke sedert 1835 verlof had verzocht, om zich eene kerk te mogen bouwen, heeft dezer dagen dit verlof van het hoog bestuur verkregen.

— Al de werken van *Göthe* worden thans te Weimar in het Russisch vertaald uitgegeven. — De Bondsvergadering heeft, zegt men, besloten, dat nog in het voorjaar met den aanleg der vestingwerken van Rastadt, op kosten van den Bond, een begin zal worden gemaakt. — De standen van Oostpruissen hebben in hunne laatste zitting bij den koning aangedrongen, dat de noordoostelijke grenzen van het rijk, waar het paalt aan den zoo magtigen nabuur, Rusland, beter versterkt mogten worden; men verneemt, dat de Pruiss. regering nu besloten heeft, Konigsbergen tot eene geduchte vesting te maken. Het Pruissisch regeringsblad zegt, dat die versterking en het aanleggen van nog meerdere vestingwerken op den regter Weichseloever, alleen moet strekken tot voltooijing van een reeds in 1816 ontworpen en sedert allengs uitgevoerd verdedigingstelsel, dat alle de Pruissische staten omvat. — In Oostenrijk zullen 50000 man van het leger gebruikt worden, om aan de ontworpene rijksspoorwegen te arbeiden.

— De Turksche Regering heeft aan het Engelsche gezantschap 4 nichans in brillanten, 69 gouden, 1000 zilveren en 11000 koperen medailles voor de Engelsche officieren, soldaten en matrozen, die den Syrischen veldtogt medegemaakt hebben, toegezonden. Er wordt nog aan 5 brillanten nichans en 10 eeresabels gewerkt, die voor de Engelsche staf-officieren bestemd zijn. De Oostenrijksche marine heeft ook een aantal zulke medailles ontvangen.

— *Mustapha*-pacha, die door de Porte ter bijlegging der oneenigheden op den Libanon was afgezonden, is aldaar aangekomen. Hij heeft de strijdende partijen voor zich geroepen; beide zochten de schuld van den vredebreuk van zich te schuiven. De Maroniten verlangden eene zeer groote som als schadeloosstelling voor de door de Drusen hun toegebragte schade, welke deze weigerden te betalen; de zaken schenen zich geenzins vreedzaam te zullen schikken; er heerschte groote gisting onder die woeste bergbewoners. De Drusische opperhoofden trokken, nog meer verbitterd, terug; er is eene hervatting der vijandigheden te wachten, zoo laatstgenoemden door de Turksche overheden niet in toom worden gehouden, die zich veeleer vijandig tegen de Maroniten betoonden. Men moet nu afwachten, of in dit geval Frankrijk werkelijk, zoo als het gedreigd heeft, ter gunste der Maroniten zal tusschenbeide komen.

LONDEN, den 10 Februarij.

Sir *Peel* heeft eindelijk het plan van het Bewind tot wijziging der graanwetten medegedeeld; hij stelde voor, het tegenwoordig beginsel, om het regt in omgekeerde rede tot den prijs der granen te doen klimmen en dalen, te behouden, maar de regten te verminderen en meer gelijkmatig te verdeelen over de middelprijzen, waardoor de bedriegerijen en speculatiën, tot welke de bestaande wetten aanleiding geven, zouden voorgekomen worden. Hij sprak 3 uur lang, kalm en diepdoordacht, over deze gewigtige aangelegenheid; hij vreesde, dat de wijziging der graanwetten de ellende der arbeidende klassen niet onverwijld zou doen ophouden; die ellende toch was niet aan de graanwetten te wijten, maar aan een zamenloop van geheel andere oorzaken, zoo als den snellen aanwas van het getal der groote fabrijken in 1837 en 1838, het derwaarts verhuizen van eene menigte arbeiders uit de landbouwende districten, en de groote, overigens loffelijke uitbreiding, aan de machinerie gegeven, waarbij de vredebreuk met China gekomen was, die den uitvoer van Engelsche manufacturen merkelijk had verminderd; in een land van fabrijken, waar de minste stremming van den arbeid een aantal menschen broodeloos maakt, moest zulk eene ellende geene verwondering baren; daartegen zijn geene afdoende maatregelen mogelijk, maar zij is ook slechts voorbijgaande; vroeger is dikwijls de ellende nog grooter geweest en evenwel door overvloed gevolgd. — Het voorstel heeft bij velen bijval gevonden als eene soort van middenweg; lord *Russell* zal eene motie indienen, om een matig vast regt te bepalen, de hr *Villiers* om alle invoerregt afteschaffen. In vele ste-

den worden voortdurend volksvergaderingen gehouden, om de geheele afschaffing der graanwetten te erlangen.

Den 12. Het ministeriele plan ter wijziging van de graanwet is verre van de massa des volks genoegen te geven. De meeste mannen van het volk verklaren luide, dat zij veel liever een vast dan een dobberend regt hadden gezien; inmiddels nemen de vergaderingen tegen de korenwet meer en meer toe. In deze bijeenkomsten laat men zich krachtig hooren tegen het ministeriele plan, en ziet uit naar middelen om zich wettelijk tegen deszelfs aanneming te verzetten. Te Derby is men veel verder gegaan; in bijzijn van de overheids personen en de policie, die te zwak was om zich tegen de demonstratie van 1000 a 1200 gewapende arbeiders te verzetten, is de beeltenis van sir *Robert Peel* in het openbaar verbrand geworden. Het volk, dat toegesneld was, om dit zonderlinge en ergerlijke tooneel bij te wonen. gaf deszelfs blijdschap te kennen, toen een man uit het gemeen, zich als regter-president opwerpende, de akte van beschuldiging voorlas en daarop het vonnis over den eersten minister uitsprak. Oorverdoovend was het gejuich toen de stroopop aan de vlammen werd prijs gegeven.

ASSEN, den 17 Februarij.

In de buitengewone vergadering der prov. Staten is bij de eerste stemming tot lid der Gedept. Staten gekozen Mr. *H. J. Kijmmell*, burgemeester van Hoogeveen, met 13 van de 22 stemmen; 5 stemmen werden uitgebragt op den hr. *J. A. Meursing* van Eext, 3 op mr. *A. H. Witsenborg* notaris te Hoogeveen, 1 op den hr. *L. Nijsingh* van de Wijk.

— *De Leerrede tot ondersteuning van armen in dezen winter, uitgegeven door dr. G. B. Reddingius*, pred. alhier, bij den boekhandelaar *van Tricht* alhier, heeft reeds zuiver opgebragt vijftig gulden.

— Z. M. heeft benoemd bij de rustende schutterij in Drenthe: 1e bat. bij de 3e komp., tot 2e luit. *J. Copinga Landweer;* bij de 4e komp, tot kapt. Mr. *N. W. Schroeder Hofstede*; tot 2e luits. Dr. *B. W. van de Sande Slot* en *G. H. Hein Wineke;* bij de 5e komp., tot 2e luit. *J. Schutstal;* bij de 6e komp., tot 2e luit. Mr. *L. Kniphorst;* — 2e bat., bij den staf, tot offic. van gezondh. 3e kl., *E. D. Kruijsse;* bij de 1e komp., tot 2e luits., *J. Brandligt* en *B. de Jonge;* bij de 3e komp., tot 1e luit., *A. Eemten*, thans 2e luit.; tot 2e luit., Mr. *H. J. Carsten;* bij de 4e komp., tot 1e luit. *G. H. Woltersom*, thans 2e luit.; tot 2e luit., *H. Rikkers;* bij de 5e komp., tot 2e luit., *J. B. Tietema;* bij de 6e komp., tot 1e luit., *H. F. Lamping*, thans 2e luit.; tot 2e luit., Dr. *J. Lunsingh Kymmell.*

— De vorderingen ten laste van het fonds voor den landbouw zullen voortaan *voorloopig* aan de belanghebbenden voldaan worden, behoudens de nadere goedkeuring en verevening van de algemeene Rekenkamer. — Het bedrag van hetgeen van regeringswege door tusschenkomst der stedelijke of plaatselijke besturen ter uitbetaling aan de ingezetenen wordt gezonden, moet aan deze door die besturen in zijn geheel worden uitbetaald, zonder eenige korting hoegenaamd: de gewestelijke besturen zijn aangeschreven op de nakoming hiervan te waken en de overtreders bij de bevoegde regtbank aantegeven, en tevens, zoo daartoe termen zijn, ter demissie voortedragen. — Sommige veeärtsen vorderen van de veehouders betaling voor certificaten, wegens long- of andere ziekten aan dezelve afgegeven: zij mogen echter deswege niets ten laste der veehouders in rekening brengen, daar zij volgens het tarief van 12 Mei 1819 van de veehouders eene billijke belooning kunnen vorderen voor het onderzoek en de behandeling van het vee zelf.

— Te Gasselter-Nijeveen is in den laten avond van den 13 dezer te half tien ure eene poging tot brandstichting ontdekt, in het huis van den schoenmakersbaas *Jacobus Spreeuwers*. De vrouw van dezen man bespeurde eene zekere brandlucht in haar huis; zij begaf zich, om deswege onderzoek te doen, naar de schuur, doch vond niets; onderwijl vermeerderde de reuk en ook haar buurman merkte zulks op; vergezeld van dezen, deed zij daarop een nieuw onderzoek, en vond nu eene plank achter aan de schuur, op de plaats, waar zich de turf bevond, losgemaakt en den turf daarbinnen reeds aan het branden; nadat het vuur gebluscht was, vond men nog eenige half verbrande snippertjes papier.

Daar de vrouw eenig vermoeden had op haren knecht, werd deze door den hr. burgemeester ondervraagd, en beleed ook weldra, onder een vloed van [illegible] [illegible] van het feit te zijn. Men verneemt, dat hij onmiddelijk naar het huis van arrest en justitie te Assen is overgebragt.

— Over 1841 waren in de Provincie Drenthe aanwezig 37 hengsten, 1860 ruinen, 5391 merriën, waarvan 2174 zijn gedekt met dat gevolg, dat 1668 nog dragtig zijn, en 17 het veulen reeds hebben gebragt.

— Het *Journal de Bruxelles* meldt, dat te Brussel den 13 dezer maand een *veertigdaagsch gebed, vereenigd met goede werken, tot heil der Kerk in Spanje*, een aanvang nemen zal. »Ieder regtzinnig Katholijk" zegt het genoemde journal »zal deze godvruchtige en liefderijke gedachte toejuichen. Het is te wenschen, dat de overige steden van Belgie het voorbeeld der hoofdstad zullen volgen. God erbarme zich over het arme en ongelukkige Spanje, en beware er het Katholijk geloof!"

— Na het bedanken van ds. *Slutter* heeft de kerkeraad der herv. gemeente te Sneek het volgend alphabetisch Stal gemaakt: *van Hasselt, Jungius, Siblesz*, predikanten te Zuidwolde, Rijswijk en Vaassen, met het lot tegenover *Hasebroek, Sannes, de Wijs*, predikanten te Heilo, Donkerbroek en Jisp; en daaruit beroepen ds. *van Hasselt*, pred. te Zuidwolde, prov. Drenthe, met het lot tegenover ds. *Siblesz*.

— De nieuwe kerk van St. George te Everton bij Liver-

pool, trekt de algemeene aandacht, als de eerste in Engeland van gegoten ijzer gebouwde kerk. De ramen der deuren en vensters, de balken, de vloer, alle sieraden zijn van gegoten ijzer. De kerk is 110 voet lang en 47 breed. Zij ontvangt licht door een prachtig ijzeren venster met geschilderde glazen. Men weet, dat sedert 10 jaren in Engeland bij de meeste groote fabrijken de deuren, trappen, vloeren, schoorsteenen, vensters enz., uitsluitend uit ijzer bestaan. In Engeland, waar het ijzer goedkoop, het hout duur is, zijn de kosten van ijzeren huizen minder dan van houten, en zij laten deze in duurzaamheid en sierlijkheid ver achter zich. Eenmaal voltooid, behoeven zij bijna geene herstellingen, en de fijnste, fraaiste beeldhouwsieraden kosten weinig meer, dan eenvoudig effen gegoten ijzer.

— De *kwade droes* der paarden kan ook op *menschen* overgaan, gelijk onder anderen blijkt uit verscheiden voorbeelden door prof. *Numan* meegedeeld in het *Veeartsenijkundig Magazijn*, D. II. bl. 287. De *Konst en Letterbode* van 28 Jan. j.l., deelt een dergelijk geval mede, te Parijs gebeurd, waarbij deze ziekte zelfs van den eenen mensch op den anderen door besmetting was overgegaan en den dood van een jeugdig geneeskundige ten gevolge gehad had. Dat het dezelfde ziekte was als bij het paard, bleek onder anderen daaruit, dat men stof uit een gezwel bij dezen lijder, kunstmatig op een paard heeft overgebragt, hetwelk onder alle verschijnselen van worm en kwaden droes is bezweken.

Opmerking voor Boomkweekers.

Vele Drentsche boeren hebben de gewoonte, om tegen de appelboomen, welke zij op hunne heemen, heemsteden of hornlegers, rondom hunne huizen hebben staan, voorwerpen aan te leggen; de ruimte, die beslagen wordt door de overstekende takken van hunne appelboomen, die veelal slecht zijn opgesnoeid en ordelijk naar beneden hangen, is juist geschikt, om voorwerpen te plaatsen, waarmede men verlegen is, en waarvoor men elders zoo geene berging heeft; zoo vindt men daartegen dikwijls steenen liggen, puin, veldvlinten, rikken voor melkemmers of omgekeerde wagenraden daartoe, plaggen voor de aardappelgaten, timmerhout dat voor het gebruik ongeschikt is of nog gebruikt zal worden, gereedschappen voor den landbouw en dergelijken. Nu heeft men niet zelden opgemerkt, dat juist deze boomen het beste dragen en het meeste beladen zijn; hetgeen men daaraan kan toeschrijven, dat deze voorwerpen eene bestendige gematigde vochtigheid onderhouden, of wel daaraan, dat dezelve andere planten beletten optekomen, die uit den grond voedsel en vruchtbare deelen trekken. In allen gevalle ligt hierin eene les opgesloten voor boomkweekers, en schijnt reeds door eene oppervlakkige beschouwing het groenhouden van den grond onder een boomgaard afte keuren te zijn; indien althans de tweede reden iets afdoende is of in aanmerking komt bij de uitlegging van het opgegeven verschijnsel.

De appelboomen van vele boeren rondom hunne huizen, dragen overvloediger dan menige boomgaard, waaraan veel zorg, moeite en geld wordt besteed, en schijnt ook hier de natuur, ordelijk in hare wanorde, aan geene banden of regelen gebonden te willen zijn; de boomkweeker kan in die schijnbare wanorde, door eene naauwkeurige opmerking, belangrijke lessen opdoen. (*Ingezonden.*)

*** AANBESTEDING.

Op dingsdag den eersten Maart 1842, des voormiddags te negen ure, zal, onder nadere approbatie van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie Drenthe, door den Gouverneur der voormelde Provincie, of, bij deszelfs absentie, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, aan het locaal van het Gouvernement te Assen, worden aanbesteed:

Het onderhouden gedurende *drie achtereenvolgende jaren en drie maanden* VAN DEN PROVINCIALEN STRAATWEG TUSSCHEN ASSEN EN ROLDE, te rekenen van den eersten Maart 1842, tot en met den laatsten Mei 1845.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod. Het bestek zal, boven en behalve in de Gouvernements-bureaux der Provincie Drenthe te Assen, ter lezing liggen te Assen in de logementen van *Donker*, *Somer*, *Hofste* en in het Koffijhuis aldaar, te Smilde in het logement *de Veenhoop*, te Vries bij *Koops* en te Rolde in het logement van de weduwe *Ottens*.

Zullende gedurende vier dagen vóór de aanbesteding en alzoo van af vrijdag den 25 Februarij aanstaande, de noodige aanwijzingen in loco worden gedaan, en voorts nadere informatiën te bekomen zijn bij den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en der Publieke Werken *A. Kommers Pz.*, te Assen.

Assen, *den 16 Febr. 1842.* *De Gouverneur voornoemd*, VAN HARENCARSPEL ECKHARDT.

*** *Op Dingsdag den 1 Maart 1842, des voordemiddags te tien uren te beginnen*, zal, in het STADS BOSCH te Assen, worden verkocht eene AANZIENLIJKE PARTIJ, OP STAM STAANDE en GEKAPTE DENNEN, waaronder zeer ZWARE en buitengewoon FRAAIJE, geschikt tot allerlei *Timmerwerk*. Voorts SCHELHOUT, BRANDHOUT, ERWTENRIJS en BOONESTOKKEN.

*** Te koop, een nieuw Schotsch tapijt, lang 6 ellen 60 duimen, breed 5 ellen 50 duimen. Te bevragen bij *R. Buning*, opzigter van den Waterstaat.

Meppel, 10 *Februarij*. Oude Rogge, het ned. mud *f* 7-50; Nieuwe Rogge, het ned. mud *f* 5-90; Boekweit, het ned. mud. *f* 7-00; Boter anderh. ned. pond *f* 1-20.

Hoogeveen, 15 *Februarij*. Rogge, het ned. mud *f* 5-70. Boekweit, het ned. mud *f* 6-30; Boter het ned. pond *f* »-».

Assen, 17 *Februarij*. Oude Rogge *f* 7-75; Nieuwe Rogge, *f* 5-80 a *f* 5-35; Boekweit, *f* 6-25 a *f* 5-25; Boter, *f* 0-75 a *f* 0-70.

Amsterdam, 16 *Februarij*. Werk. sch. 2½ pct. 52$\frac{1}{16}$ a ¼ dito 5 pct. 100¼ a ⅜; kansb. 26⅛; handelm. 157⅝ a ⅝.

Te Assen bij VAN GORCUM & COMP. Provinciale Drukkers.